

Мінімальні гарантії в оплаті праці та відповідальність за їх порушення

Відповідно до статей 95 Кодексу законів про працю України та 3 Закону України «Про оплату праці» мінімальна заробітна плата це законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не може провадитися оплата за виконану працівником місячну, а також погодинну норму праці (обсяг робіт).

Отже, працівнику без кваліфікаційних вимог щодо рівня освіти, стажу роботи тощо, тільки при відпрацьованій ним повній нормі робочого часу, може бути нарахована заробітна плата у розмірі мінімальної.

До мінімальної заробітної плати не включаються доплати, надбавки, заохочувальні та компенсаційні виплати.

Розмір мінімальної заробітної плати встановлюється і переглядається відповідно до статей 9 і 10 Закону України "Про оплату праці" та не може бути нижчим від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Мінімальна заробітна плата є державною соціальною гарантією, обов'язковою на всій території України для підприємств, установ, організацій усіх форм власності і господарювання та фізичних осіб.

Заробітна плата підлягає індексації у встановленому законодавством порядку.

Нараховувати індексацію відповідно із законодавством вимагає і ст. 33 Закону України «Про оплату праці».

Статтю 18 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» індексацію доходів населення, яка встановлюється для підтримання достатнього життєвого рівня громадян та купівельної спроможності їх грошових доходів в умовах зростання цін, віднесено до державних соціальних гарантій, що, згідно зі статтю 19 цього Закону, є обов'язковими для всіх підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності.

В ст. 10 Закону України «Про оплату праці» зазначено, що розмір мінімальної заробітної плати встановлюється Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України не рідше одного разу на рік у законі про Державний бюджет України з урахуванням пропозицій, вироблених шляхом переговорів, представників професійних спілок, роботодавців, які об'єдналися для ведення колективних переговорів і укладення генеральної угоди, та переглядається залежно від зміни розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Зміни розміру мінімальної заробітної плати іншими законами України та нормативно-правовими актами є чинними виключно після внесення змін до закону про Державний бюджет України на відповідний рік.

Нагадаємо, що розміри мінімальної заробітної плати на 2016 рік затверджені Законом України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" від 25.12.2015 р. N 928-VIII. Так, мінімальна заробітна плата становить: з січня 2016 року – 1378 грн., з травня 2016 року – 1450 грн., а з грудня 2016 року – 1550 грн.

Мінімальні розміри ставок (окладів) заробітної плати, як мінімальні гарантії в оплаті праці, визначаються генеральною угодою.

Також згідно зі ст.12 Закону України «Про оплату праці» до інших норм і гарантій в оплаті праці відносяться: норми оплати праці (за роботу в надурочний час; у святкові, неробочі та вихідні дні; у нічний час; за час простою, який мав місце не з вини працівника; при виготовленні продукції, що виявилася браком не з вини працівника; працівників молодше вісімнадцяти років, при скороченій тривалості їх щоденної роботи тощо) і гарантії для працівників (оплата щорічних відпусток; за час виконання державних обов'язків; для тих, які направляються для підвищення кваліфікації, на обстеження в медичний заклад; для переведених за станом здоров'я на легшу нижчеоплачувану роботу; переведених тимчасово на іншу роботу у зв'язку з виробничою необхідністю; для вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, переведених на легшу роботу; при різних формах виробничого навчання, перекваліфікації або навчання інших спеціальностей; для донорів тощо), а також гарантії та компенсації працівникам в разі переїзду на роботу до іншої місцевості, службових відряджень, роботи у польових умовах тощо встановлюються Кодексом законів про працю України та іншими актами законодавства України.

Вищезазначені норми і гарантії в оплаті праці є мінімальними державними гарантіями.

Посадові особи органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, винні у порушенні законодавства про працю, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством. Згідно ст. 265 КЗпП України за недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці до юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, які використовують найману працю, застосовується штраф у десятикратному розмірі мінімальної заробітної плати, встановленої законом на момент виявлення порушення, за кожного працівника, щодо якого скоєно порушення, що станом на 01 квітня 2016 року складає 13 870,00 грн.

Крім того до роботодавця, що може бути застосована і адміністративна відповідальність на підставі Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) у розмірі від 510 до 1700 грн. за виплату заробітної плати не в повному обсязі.

Головний спеціаліст з оплати праці – О.Петріщак